

10 apr 1906 Eerste uitvoering van *Oud paaschlied uit Twente* in de Pieterskerk te Utrecht door het Utrechtsch Palestrinakoor onder leiding van Hubert Cuypers.

Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad (H.N. [= Hugo Nolthenius]), 11 april 1906:

Het Strophen-lied van Diepenbrock is een eenvoudige, mooie compositie; het refrein “Alleluja”, met eenige stijging naar mate het slot nadert, is van grote werking. De text is van een soort naieveteit, waarvoor het velen wel moeilijk zal zijn iets te gevoelen.

13 sept 1906 Bij de uitgever S.L. van Looy te Amsterdam verschijnen in druk *Vier Vierstemmige Liederen* waarin *Den uil* (RC 56), *Vijftiende-eeuwsch bruyloftlied* (RC 10), *Oud paaschlied uit Twente* (RC 57) en *Rey van burchtsaeten* (RC 28) zijn samen gebracht.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 4 december 1906:

In de eerste plaats worde vermeld de breede, royaal gedrukte, typografisch keurig uitgevoerde bundel *Vierstemmige Liederen* van Alphons Diepenbrock, door den heer S.L. van Looy uitgegeven. Een bundel, die vier liederen bevat, voor sopraan, alt, tenor en bas gecomponeerd. Een er van, de *Rey van burchtsaeten*, is een overdruk uit de *Gijsbrecht*-muziek, die bij Bohn te Haarlem het licht zag. Doch men zal deze *Rey* “Waar werd oprechter trouw”, die misschien reeds in wijder kring bekend en bewonderd is geworden dan de drie andere zangen, gaarne met deze bijeen zien. Met de *Rey* zijn nu door deze uitgaaf openbaar gemaakt: het geestig Oud-Vlaamsche volkslied *Den uil die op den peerboom zat*. Verder het *Oud paaschlied uit Twente* “Christus is opgestanden, al van der Joden haer handen”, dat op motieven der Paasch-sequens *Victimae Paschali* is geschreven: een der bewijzen, zooals J.C. Hol opmerkte, dat Diepenbrock als katholiek kunstenaar dichter bij de schatkamer der pure melodie, de Roomsche koraal-zangen, staat dan menig ander. En dan nog het *Vijftiende-eeuwsch bruyloftlied*, waarvan de aanvangsmelodie reeds door haar positieve afgerondheid – weer een citaat uit Hol's studie over Diepenbrock – in het Hollandsch gemoed een bijzonder bevredigende ontroering te weeg brengt.

Het Nieuws van den Dag (Daniël de Lange), januari 1907:

Onze gevierde Nederlandsche componist Diepenbrock heeft bij den uitgever S.L. van Looy te Amsterdam vier vierstemmige liederen doen verschijnen. Telkens wanneer van dezen componist iets verschijnt, mag men zich verheugen, want hij behoort tot degenen, die iets eigens te zeggen hebben. Deze liederen zijn, volgens aanduidingen in de partituur, uit verschillende tijdvakken. *Den uil* en *Paaschlied* zijn van het jaar 1903, *Vijftiende-eeuwsch bruyloftlied* is uit het jaar 1884, en *Rey van burchtsaeten* is uit het jaar 1892. Dit laatste werk is reeds van vroeger bekend, het werd reeds uitgevoerd en is vroeger verschenen in de pracht-uitgave van Vondel's *Gysbrecht van Aemstel*, bij de Erven Bohn, te Haarlem. Ook zonder aanduiding van den tijd van ontstaan, zou men geneigd zijn geweest, voor ieder der vier koorliederen een eigen geboortejaar vast te stellen. [...] Bijzonder schoon en in allen deele geslaagd is het lied: *Christus is opgestanden*. Hoogste eenvoud, gepaard aan groote, zuivere expressie zijn de bijzondere kenmerken van dezen waarlijk

indrukwekkenden zang. Dit lied mag men als een der meest geslaagde werken van Diepenbrock beschouwen. [...] Het kleeft waarin S.L. van Looy deze liederen gestoken heeft is bijzonder aantrekkelijk.

De Tijd (Philip Loots), 2 januari 1907:

Alphons Diepenbrock heeft onlangs de gelukkige gedachte gehad in druk te doen verschijnen *Vier Vierstemmige Lieder* voor Sopraan, Alt, Tenor en Bas, welke uitgave een verheuging zal zijn voor alle goede Nederlandsche a-cappella-koren en voor allen, wien onze vaderlandsche kunst ter harte gaat. — Elk der vier nummers afzonderlijk zou een uitvoerige bespreking behoeven, om er de beteekenis eenigermate van te doen beseffen. Evenwel moet ik trachten de mij voor deze korte aankondigingen gestelde perken zoo weinig mogelijk te buiten te gaan. — [...] No. 3. Weer van geheel ander karakter – ofschoon in vorm zich bij de voorgaande aansluitend – is het nu volgende nummer: “Christus is opgestanden”, *Oud paaschlied uit Twente*. Ook wat uitvoerbaarheid betreft, komt het vrijwel met de beide vorige liederen overeen. Toch zullen de zangers nóg meer dan daar in de geringste bedoelingen van den toonzetter moeten doordringen, wil hun voordracht – gegeven het groot aantal strophen van dit lied – tot het eind toe de belangstelling der hoorders blijven boeien. Hiermede is natuurlijk niets gezegd ten nadeele der compositie als zoodanig. Integendeel is ook deze hymne – gecomponeerd op een motief der Paaschsequenz *Victimae Paschali* – overrijk aan heerlijke details. Om maar iets te noemen, de strophe: “Christus die voer ter hellen,/ Om 't daer in vrede te stellen./ Die in duijsternisse lagen zoo zeer bezwaert,/ God heeft ze met zijn eeuwige licht verklaert” is – en heel bizonder schoon in de beide laatste verzen – zoo ontroerend schoon, dat deze acht maten voldoende zouden zijn om ons Diepenbrock te doen kennen als een geniaal kunstenaar. Het geheele stuk, ondermengd en besloten met àl hooger opjubelende “Alleluja's”, draagt een karakter van edelen eenvoud en heilige geestdrift. [...] Zag ik dan boven – uit practisch oogpunt – de hoogste waarde van dezen onschatbaren bundel in het *Vijftiende-eeuwsch bruyloftlied*, als zuivere kunstuiting beschouwd staat de “Vondel-Reij” m.i. verre boven al het overige uit. Maar... waar zijn de Nederlandsche koren, die dit fonkelend kunstjuweel tot het geestelijk eigendom van het Nederlandsche volk zullen maken?...

Nieuwe Rotterdamsche Courant ([Willem Landré]), 16 januari 1907:

Voor alle a capella koren, die het tot een zekere hoogte gebracht hebben, moet deze bundel een welkome gave zijn, want hij bergt een schat van diepgevoelde en door meesterlijke bewerking hoogst boeiende muziek. Bijzondere aandacht vestigen wij op het *Vijftiende-eeuwsch bruyloftlied* met de fijn gevormde en prachtig doorgevoerde melodie; op de Paaschhymne gebouwd op 'n motief der Paaschsequenz *Victimae Paschali*, en op de *Rey van burchtsaeten* “Waar werd oprechter trouw”. Met zoo vaste hand zijn melodieën neergeschreven, met zoo groot meesterschap de stemmen gevoerd en van overlading heeft de hoog begaafde componist deze koren geheel weten vrij te houden.

De Amsterdammer (Ant. Averkamp), januari 1907:

Een kostbare gave heeft ons geschonken Alphons Diepenbrock in zijn vier Lieder voor gemengde stemmen. [...] Het *Paaschlied* “Christus is opgestanden” vindt zijn oorsprong in Twente. De componist heeft er een motief uit Wipo's sequens *Victimae Paschali* aan ten grondslag gelegd. Ook hier, evenals in de beide vorige liederen, heeft Diepenbrock de verschillende verzen als strophen opgevat. De wijzigingen echter, die hij al naar gelang van den inhoud der strophen heeft aangebracht, getuigen van den fijnen zin, dien wij bij Diepenbrock steeds zoozeer bewonderen. [...] Ik herhaal mijne

woorden van den aanvang: het is een kostbare gave die Diepenbrock ons heeft geschonken – en die een zoo voornaam uiterlijk heeft als waarop de inhoud recht heeft.

Weekblad voor Muziek (H.N. [= Hugo Nolthenius]), 17 augustus 1907:

Aan *Den uil*, *Vijftiende-eeuwsch bruyloftlied* en *Paaschlied* is de *Rey van burchtsaeten* uit Vondel's *Gysbrecht van Aemstel* – vroeger bij Bohn te Haarlem uitgegeven – toegevoegd. — Men behoeft deze liederen maar even ingezien te hebben om een sterk verlangen in zich ontwaakt te voelen naar uitvoeringen ervan. Kwartetten die zich alleen met dit doel vormen, zouden zich voorzeker voor alle moeite ruimschoots beloond vinden. “Alle moeite”, immers ze zijn moeilijk, deze liederen; maar ze zijn niet opzettelijk zoo gemaakt, ze zijn het door de dadelijk meer samengestelde conceptie van dezen diep denkenden en voelenden componist geworden, het is dus hun eigenste natuur om niet gemakkelijk te zijn, wat – juist als natuurlijk – nog nooit onoverkomelijk is gebleken. Als een koor het zich eens tot taak stelde een dezer quartetten uit te voeren, ja het eigenaardige individueele zou verloren gaan, maar de moeilijkheid die zoo'n koor zich hierdoor schiep, zou, werd ze overwonnen, toch tot een veel schooner resultaat voeren dan het zingen van die monstrueuze gewrochten (zeg liever gedrochten) die door meer of minder bevoegden op bestelling geleverd worden om bij wedstrijd te dienen. De geoefendheid der zangers ware hiermee althans uitstekend te toetsen en niet minder hunne muzikaliteit zoowel als die hunner leiders. Welke wedstrijden uitschrijvende vereeniging neemt de proef eens om een dezer liederen als verplicht koor op te geven. Het *Carmen saeculare* van denzelfden componist heeft voor zoo'n koor ook dienst gedaan, het is er zelfs voor gecomponeerd; dit is van deze liederen niet te zeggen, maar het kan nooit tot hun nadeel strekken dat ze het niet zijn. Voor een wezenlijk muzikale jury zou 't een uitkomst zijn, naar de ettelijk herhaalde voordracht van iets wezenlijk goeds en moois, naar een stuk vrije kunst te kunnen luisteren.

Gregoriusblad (W.P.H. Jansen), januari 1907:

Muziek gelijk deze valt eigenlijk buiten het kader der besprekingen in ons Blad. Maar aangezien er, wanneer ons dergelijke muziek ter bespreking werd toegezonden, wel eens meer van den regel werd afgeweken, wil de Redactie ook dit maal een uitzondering maken, te meer wijl een van de nummers (no 3) als Paaschlied in de kerk zou kunnen gebruikt worden na H. Mis of Lof, en wijl de componist is Alphons Diepenbrock. — Evenals alles wat deze toondichter ons te zeggen heeft, een cachet van voornaamheid draagt, zoo ook deze bundel. — Dat is werkelijk pracht-muziek, ofschoon niet iedereen bij een eerste auditie het intens-schoone er van zal begrijpen en in zich opnemen. Bovendien stelt de Componist aan de zangers hooge, zeer hooge eischen, vooral in no. 2 en 4, eischen, waaraan niet vele a-capella-koren zullen kunnen voldoen. Maar ook no. 1 en 3 zijn verre van gemakkelijk. De teksten van de twee eerste nummers zijn van oude liederen en moeten beoordeeld worden naar den geest van den tijd, waaruit zij stammen. In onze dagen zou men, zonder aanstoot te geven, zulke teksten niet meer kunnen schrijven. [...] Het *Paaschlied* in geheel anderen toon, is vol van de majesteit van het Paaschfeest. Krachtig, frisch en blijde ontwikkelt het zich uit het motief van het *Victimae paschali* en eindigt met een grandioos Alleluja op de melodie van het plechtige *Ite missa est*, een motief ook door Perosi zoo heerlijk aangewend. Hier komt het voor na de drie laatste strofen, eerst twee keeren in e, 't laatst in g; met een goed bezet koor moet dit pompeuze slot een geweldig effect maken, en dat zonder begeleiding. [...] Wat een kunstenaar is deze toondichter!

Het Jaarboekje van Jos. Alb. Alberdingk Thijm (C. van Erven Dorens), jrg. 56 (1906):

Van Dr. Alph. Diepenbrock verscheen onlangs een viertal vierstemmige liederen voor sopraan, alt, tenoor en bas. Als grootmachtige in het rijk der tonen staat hij weer voor ons, de rijkbevoorrechte, gevend van de weelde, die er in hem bloeit, troostend en verreinend met zijne nimmer falende expressie van al wat er heftig en geweldig, of zacht en teeder beweegt in het menscheijk gemoed, van den hoogsten vreugdejubel tot het onbegrensde wee. Hoog blijft hij altoos en voornaam, niet alleen als hij zingt van den verzezen Christus en de gezaligden, verklaart met het eeuwige licht der Godheid, of van menschenliefde en de oprechte trouw van 't paar, hand aan hand verknocht, maar ook als hij een wijle afdaalt van de verhevenheid zijner bovenaardsche aanschouwing, om met luchtiger gebaar het speeltuig te heffen van de scherts en het wereldsche festijn. Wel is deze kunst onze liefde waard.

Die Musik (Paul Mittmann), januari 1908:

Alphons Diepenbrock: *Vier vierstemmige Lieder en voor Sopraan, Alt, Tenoor en Bas*. Verlag: S.L. van Looy, Amsterdam. — Diese vier Gesangsquartette, die uns in erster Linie ihrer kontrapunktischen Arbeit wegen interessieren, tragen vom ersten bis zum letzten Takte die Charakteristica des niederländischen Stils an der Stirn geschrieben. Wenn wir die hier aufgebotene, fast virtuose satztechnische Arbeit und den seltsamen Zuschnitt der Partitur recht verstellen wollen, so müssen wir uns vergegenwärtigen, dass die moderne niederländische a cappella-Musik zur Urahnin die Kunst des Diskantierens, d.h. das improvisierte kontrapunktische Umspielen irgendeiner Stimme durch die Sänger, hat, die nach und nach erst von den Theoretikern in strenge Regeln über die Verwendung verschiedener Intervalle und Zusammenklänge festgehalten und zur Grundlage für den nationalen niederländischen Stil gemacht worden sind. Bis auf wenige homophone Akkordfolgen herrscht darum auch hier ein so überreiches, bewegtes Leben in den vier Stimmen, dass ihr melodischer und kontrapunktischer Wert wohl nur von einem virtuos eingesungenen Soloquartett zur erschöpfenden Darstellung gelangen kann. Geschieht dies aber, dann werden diese *vierstemmige Lieder* von einem ungemein intimen Klangreiz sein, der lebhaft an die Wirkung altenglischer Madrigale erinnern dürfte. Empfehlenswert wäre es gewesen, dem niederländischen Texte auch eine deutsche Übersetzung unterzulegen, da die Gesänge zweifellos auch in deutschen Landen lebhaftes Interesse erwecken würden.

15 okt 1907 Uitvoering van het *Oud paaschlied uit Twente* in de Pieterskerk te Utrecht tijdens een feestconcert ter herdenking van het 10-jarig bestaan van het Utrechtsch Palestrina-Koor onder leiding van Hubert Cuyppers. Medewerking verlenen Pauline de Haan-Manifarges en de organist W. Petri.

Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad (H.N. [= Hugo Nolthenius]), 16 oktober 1907:

Het programma gaf het bewijs, dat deze vereeniging in den loop der tijden ontrouw is geworden aan hare beginselen om slechts muziek van Palestrina ten gehoor te brengen; immers we hadden een gemengd programma, waarin zelfs orgelspel en soli voor alt niet ontbraken, en waarmee we van Pachelbel over Palestrina en andere oude Italiaansche meesters en Bach zelfs naar onzen huidige tijd werden gebracht met een verrukkelijken zang van onzen grooten Diepenbrock. — [...] Er is veel gebeurd in den boezem dezer vereeniging in de afgelopen tien jaren. Eigenlijk hadden we een soort van terugblik daarop in het textboek verwacht. Nu dat niet het geval is, vind ik het beter om er zelf ook maar het zwijgen toe te doen. [...] Het koor heeft

zich uitmuntend van zijn taak gekweten. Er is met toewijding gezongen en de klank was als ensemble zoo goed als doorgaande mooi. Er is een tenor, die met een vrij sterk nasaal timbre nog al eens en te veel voor den dag komt. Ook zou het genot dat men, vooral een ingewijde, aan deze polyphone muziek hebben kan, veel verhoogd worden als de vier stemsoorten wat duidelijker getimbreerd waren. Het stemmenweefsel ware dan met minder inspanning te volgen. — Ook aan de leiding van den heer Cuypers kan men hulde brengen. De heer Vranken, de vorige directeur, vat de Palestrijnsche muziek vrij veel levendiger op, wat m.i. een vertolking zeer ten goede komt. [...] Van meer beweging, “Schwung”, had ook Diepenbrocks zang kunnen profiteren. De compositie dwingt als van zelf tot behoorlijken gang, de stijging is voortdurend, en duidelijk van bedoeling door de uitbreiding (ze is prachtig!) die aan het refrein “Alleluja” is gegeven; welnu de vertolking kan gretig in dien geest meegaan. — Intusschen van klank was de uitvoering ook hier goed; dat laatste “Alleluja” klonk om niet gauw te vergeten. Ook andere zangvereeningen zij deze paarl onzer hedendaagsche litteratuur dringend ter uitvoering aanbevolen. Het is verleden jaar met drie andere koorwerken uitgegeven bij Van Looy te Amsterdam. Opgedragen is het aan onzen stadgenoot den heer W.G. Hondius van den Broek.

10 feb 1909 Uitvoering van het *Oud paaschlied uit Twente* door het St.-Alphonsus-koor onder leiding van Hubert Cuypers in het Concertgebouw te Amsterdam.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 11 februari 1909:

Van de verrassende, zéér innige en diepe indrukken iets mee te deelen na den avond met het St.-Alphonsus-koor in het Concertgebouw – zoo onmiddellijk na den afloop – ik zal 't niet beproeven. [...] Ik weerhoud mij niet een woord van warme bewondering te uiten voor Diepenbrock's *Christus is opgestanden*, waaraan men terecht de oude Paasch-sequens waaraan Diepenbrock's *Oud paaschlied uit Twente* een motief ontleende deed voorafgaan.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 13 februari 1909:

Geen der hedendaagsche polyphonieën, ook niet het *Sanctus Benedictus*, *Agnus Dei* van F.Nekes, hoe kundig dan gecomponeerd, heeft den indruk van superioriteit zoo sterk geschonken als Diepenbrock's *Oud paaschlied uit Twente* (“Christus is opgestanden”), dat een in vrijen variatievorm genoteerde bewerking van een motief uit de oude Paasch-sequens is, zooals gezegd; maar een compositie van vinding rijk, en van soevereine beheersching der stof. Alleluja!... in blijde geestdrift, ja, is het uitgezongen na elk couplet, en de verbreding der stemmen klom op enkele momenten tot aangrijpend forsche expressie: “Op, Princen, gij helsche soorten!” Door de zinrijke muzikale behandeling van het oud-Hollandsch, door rhythmus en coloriet, excelleerde het lied als iets grootsch – , in de prachtige uitvoering van dit koor. Oud en nieuw moeten zich wederkeerig doordringen. Diepenbrock, die de aesthetische beteekenis en hooge kunstwaarde der traditioneele muziek als weinigen verstaat, heeft zich door den geest der oude melodieën tot zelfstandige schepping doen inspireeren. Wie in de volgende week de herhaling, op den avond van het St. Alphonsus-koor, bijwoont, zal zich van Diepenbrock's meesterschap overtuigen, en er door geïmponeerd worden.

De Telegraaf ([L. van Gigh Jr.]), 11 februari 1909:

Besloten werd met een wat lang, maar degelijk bewerkt *Oud paaschlied uit Twente* van Diepenbrock.

De Tijd (L. [= F.M. Lurasco]), 11 februari 1909:

De zeer hoog staande executie van *Oud paaschlied uit Twente* ("Christus is opgestanden"), meesterlijk door A. Diepenbrock bewerkt, besloot het concert.

2 jun 1912 Uitvoering van het *Oud paaschlied uit Twente* in de Ronde Lutherse Kerk te Amsterdam door "Cuypers' a Cappella Koor" onder leiding van Hubert Cuypers.

De Tijd (v.d.M. [= Matthijs Vermeulen]), 4 mei 1912:

Het *Rorate Coeli* van Hubert Cuypers was wederom een goede voorbereiding tot Diepenbrock's *Paaschlied*. De tekening van dit laatste koor is onvergelijkelijk karakteristiek en krachtig. Er ware een geheel artikel te schrijven over de door-en-door middeleeuwsche opvatting en muzikale illustreering van den ouden tekst; d.w.z. wat de psyche en expressie betreft.

8 jan 1913 Uitvoering van het *Oud paaschlied uit Twente* en *Den uil* in de Grote Zaal van het Concertgebouw te Amsterdam door het Cuypers' a Capella-koor onder leiding van Hubert Cuypers.

De Tijd (v.d.M. [= Matthijs Vermeulen]), 9 januari 1913:

Onder de koornummers troffen wederom *Rorate* van Cuypers en *Christus is opgestanden* van Diepenbrock. Waarom keert Cuypers de volgorde dezer stukken niet om? Want het is onmiskenbaar, dat de impressie van Diepenbrocks *Paaschlied*, dat in g staat, schade lijdt door de tonaliteit van den *Rorate*, welke as is. Bovendien bevreemdde het ons, dat enkele woorden veranderd waren in den tekst, waar het Joden gold. Vreesde men een uiting van anti-semitisme? Of spreekt zich hier eene sentimentaliteit uit, welke nog veel afkeurenswaardiger is?